
«Γνώρισα τον παππού μου και την γιαγιά μου. Πιο πίσω δεν ξέρω τίποτα για την οικογένειά μου και την ιστορία της. Εκατοντάδες οικογένειες σαν την δική μου στην Θεσσαλονίκη δεν έχουν καταφέρει να βρουν μέχρι σήμερα τα ίχνη των προγόνων τους. Τις ρίζες τους», είπε στο ethnos.gr ο μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Graduate Institute of International and Development Studies στη Γενεύη, Λέον Σαλτιέλ, με αφορμή την ολοκλήρωση αποκατάστασης του μνημείου του εβραϊκού νεκροταφείου στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο μέχρι τα μέσα Μαρτίου-μετά την βεβήλωσή του τον περασμένο Ιανουάριο.

Εβδομήντα επτά ολόκληρα χρόνια από την καταστροφή του ιστορικού εβραϊκού νεκροταφείου της Θεσσαλονίκης-το οποίο περιλάμβανε 500.000 τάφους σε μια έκταση 350 στρεμμάτων όπου σήμερα στεγάζεται το ΑΠΘ- η ελληνική πολιτεία δεν έχει καταφέρει να καταγράψει και να μελετήσει συστηματικά όσες μαρμάρινες πλάκες διασώθηκαν. Εκατοντάδες ταφόπλακες ξηλώθηκαν κατά τη διάρκεια της γερμανικής Κατοχής και χρησιμοποιήθηκαν για ποικίλες οικοδομικές χρήσεις στην πόλη όπως μεταξύ άλλων στον καθεδρικό ναό του Αγίου Δημητρίου, στο Βασιλικό θέατρο, σε πεζοδρόμια μέχρι και σε κατασκευή τραπεζιών ανατομίας της Ιατρικής σχολής του ΑΠΘ. Όσες σώθηκαν από δρόμους και κτίρια της Θεσσαλονίκης συγκεντρώθηκαν από την αρχαιολογική υπηρεσία και την Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης και φυλάσσονται σήμερα σε χώρους της υπηρεσίας.

Αυτές τις πλάκες ζητά να δοθούν στην Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης-προκειμένου να μελετηθούν και να εκτεθούν τόσο στο Εβραϊκό μουσείο όσο και στο υπό ανέγερση Μουσείο Ολοκαυτώματος- ο πρόεδρός της Δαυίδ Σαλτιέλ.

«Έχουμε στείλει στο παρελθόν γράμμα στην αρχαιολογική υπηρεσία και έχουμε ζητήσει και επίσημα την παράδοση των μαρμάρινων πλακών χωρίς όμως αποτέλεσμα» είπε στο **ethnos.gr** ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης Δαυίδ Σαλτιέλ και πρόσθεσε: «Μας απάντησαν αρνητικά ότι αυτές εμπίπτουν στο νόμο περί προστασίας αρχαιοτήτων και δεν μπορούν να μας τις παραχωρήσουν. Και είναι ένα διαρκές αίτημα και αν χρειαστεί να ξαναστείλω γράμμα θα το κάνω».

Σύμφωνα με τον Λέον Σαλτιέλ η επιστημονική έρευνά τους δεν αφορά μόνο την νεότερη ελληνική ιστορία αλλά και ολόκληρη την ευρωπαϊκή. «Είναι όμως και ένα κομμάτι της ιστορίας της Θεσσαλονίκης το οποίο θα ρθει στο φως. Και για πολλές εβραϊκές οικογένειες δεν υπάρχουν γενεαλογικά ίχνη. Υπάρχουν ενδείξεις για πολλούς σπουδαίους Εβραίους που έχουν ταφεί στη Θεσσαλονίκη και δεν το έχουμε

Phoca PDF

μάθει ποτέ» ανέφερε ο Λέον Σαλτιέλ, υπενθυμίζοντας ότι τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μεγάλη πρόοδος στον τομέα της εβραϊκής μνήμης στην πόλη.

Κάποιες από τις ταφικές πλάκες έχουν και σημαντικά φολκλορικά στοιχεία. Αν ο θανών ήταν οδηγός του τραμ υπήρχε ένα τραμ ή ένα βαγόνι χαραγμένο στις πλάκες, αν ήταν κουρέας είχε ένα ψαλίδι.

«Και τα εβραϊκά μνημεία αντιμετωπίζονται όπως όλα τα μνημεία. Το οφείλουμε στην ιστορία μας. Η αρχαιολογική υπηρεσία βρίσκεται σε ανοιχτή και συνεχή συνεργασία με την Ισραηλιτική κοινότητα» ανέφερε στο ethnos.gr η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης με τον νυν προϊστάμενό της Γιώργο Σκιαδαρέση να είναι ένας από τους πρώτους αρχαιολόγους που παρέδωσε την προηγούμενη δεκαετία ένα τμήμα μαρμάρινων ταφικών πλακών στην Ισραηλιτική Κοινότητα.

«Οπωσδήποτε οι μαρμάρινες πλάκες πρέπει κάποια στιγμή να αποδοθούν στην Ισραηλιτική Κοινότητα προκριμένου να μελετηθούν και στην συνέχεια να εκτεθούν στο Μουσείο Ολοκαυτώματος. Μέχρι τότε όμως είναι σημαντικό ότι φυλάσσονται από την αρχαιολογική υπηρεσία» ανέφερε στο ΕΘΝΟΣ ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Γιάννης Μπουτάρης.

Στα μέσα Μαρτίου θα επανατοποθετηθεί το μνημείο του εβραϊκού νεκροταφείου στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο. Την αποκατάστασή του ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Κωνσταντίνος Λεντάρης ο οποίος είναι και ο δημιουργός του μνημείου ενώ τα έξοδα αποκατάστασης έχουν αναλάβει από κοινού η Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης και το Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Πηγή: ΕΘΝΟΣ, 28.2.2019, του Τίμου Φακαλή. Φωτογραφίες: Λεόν Σαλτιέλ, Αργυρώ Μυτηλινού.

Phoca PDF